

ЕВГЕНИЙ ДРОЗД ГОЛЯМАТА СКУКА

Превод от руски: [Неизвестен], —

chitanka.info

Да речем, че се казваше Густав и беше...

... беше агент на тайната полиция на Австро-Унгарската монархия.

... беше дребна и незабележителна рибка, прекарала живота си в ревностно служене на Хабсбургската династия. Не стигна до високи чинове и отговорни, престижни длъжности. Годишите се трупаха, краят на земния път приближаваше, някогашните юношески мечти за велики дела отдавна се бяха превърнали в рутинни дейности и процедури, младежкият плам бе заместен от всепоглъщаща, с нищо не разбиваема скука. Течеше 1912 година, от която той искаше само едно нещо — да свърши и да настъпи следващата, през която можеше да подаде оставка и да се пенсионира с прилична издръжка. Пак щеше да му бъде скучно, но поне нямаше да се налага в зной и мраз да се мъкне по улици и сокаци, за да проследява всякаква паплач, да изпълнява някакви задачи, в които отдавна вече не съзираше нито смисъл, нито личен интерес. Впрочем напоследък началството не го товареше много, съобразявайки се с възрастта му. Ето сега бе зает да надзирава някакъв руски революционер, отбил се във Виена на път за не знам къде си. Чиста формалност — ясно е като бял ден, че човек, търсен от полицията на собствената му държава, няма да рискува да се издъни, намесвайки се в противозаконни акции в съседна страна. Пък и той си е чужд проблем. Ала никак не е излишно да се проследят неговите връзки и познанства. Няма да попречи.

Леко напрежение идеше от факта, че подопечният отседна в дома на един руски емигрант, който се намираше твърде близо до императорския дворец...

И ето, седи си Густав на масата в кафе-градината на Рингщрасе, без да бърза сърба на пестеливи глътки прясно мляко от висока чаша (най-евтината напитка в това заведение, ако не броим водата, и единственото питие, което не вреди на стомаха на агента), пуши лула и се преструва, че с увлечение проучва новия брой на езотеричното списание „Остара“, като от време на време косо поглежда към съседната масичка, където се е настанил неговият подопечен — жълтоок брѹнет на Христова възраст, с нормално име Йосиф, но напълно непроизносима фамилия Джугашвили. Обектът седи, потънал в някакви свои мисли, и попийва я рейнско, я мозелско.

Възможно е да има назначена среща тук.

Възможно е и да няма.

Густав седи кротко и търпеливо, запасите от търпение у него са неизтощими — в това отношение той е ненадминат професионалист. Уплътнява си времето, като с око на хищна птица фиксира цялото кафене, запомня детайли, които фотографската му памет ще съхрани дълги години. Стига да му се наложи да си припомни, разбира се. Това е още едно от професионалните качества на Густав. Той си отбелязва, че кафенето е пълно, практически няма свободни места, ала никой не понечва да се настани на масата на подопечния, сякаш от него се излъчва аура на някаква непристъпност. Лъха нещо от този мъж, нещо чуждо или неприятно... Хората идват и си тръгват, но никой не се доближава до поднадзорния, когото Густав е кръстил наум Йоси.

Но ето че вниманието на агента е привлечено от младеж с бледо костеливо лице и остър нос. Нелеп бретон пада върху челото, но не потушава гладния блясък на светлите очи. Портретът се довършва от евтино сако. Целият е някак прозрачен. Под мишницата си държи голяма папка от корав картон, вади от нея няколко акварела и започва да обикаля масите, опитвайки се да пробута някому своите шедьоври. Повечето от посетителите го отправят, без дори да го поглеждат, други възпитано вземат една или друга рисунка, разглеждат я, клатят глава и я връщат на автора. Младежът е познат на Густав. Неведнъж го е заварвал на заседания на различни окултни дружества, както и на спиритичните сеанси на Ернст Пречше. Разбира се, Густав посещаваше тези сборища по служебна необходимост, ала при това незабележимо попи от тези идеи, зарази се от тях, повярва в астралния свят и в тезата за реинкарнация. Не чак толкова, че да стане възторжен мистик, но повярва. А пък този младок бе направо хлътнал в окултното, слушаше сказките с разширени очи и комай даже изпаднаше в тих транс... Как му беше името? Леле, това е зле! Густав не се сещаше, макар че прочутата му сред дискретните колеги памет вече би трябвало да отрапортува за име, фамилия, бащино име, година и място на раждане, родители и други сведения... но не, мълчи... Мълчи.

Да, време е. Време е за пенсия...

А младежът успява да намери купувач. Густав знае, че най-често този юноша рисува фасадите на старинни виенски сгради и дворци. Ето, има сделка... Художникът тутакси прибира останалите акварели в папката и отива да си поръча голяма чаша кафе и кифлички. Озърта се,

търсейки с очи свободно място. Интересно... къде ли ще избере да седне? Ха! Крачи право към масата на поднадзорния Йоси, който си сърба винцето, сякаш разполага с цялото време на света.

Густав се напруга. Случайност? Или?... Не, глупости. Какво общо могат да имат тези двамата? Един чужденец, революционер, лежал в затвори, бил каторжник, участвал в терористични нападения, човек суров и практичен — и някакъв си местен беден художник-окултист. Нищо общо.

Младежът вече се скланя към Йоси, пита нещо, останало недочуто заради шума на хорските гласове. Подопечният се откъсва от мислите си, измерва художника с бърз преценяващ поглед и прави небрежен, разрешаващ жест с ръка. И пак се връща към своите мисли и своето вино. Художникът подпира папката на крачето на масата, сяда на стола и лакомо се нахвърля върху кифличките и кафето. Приключва с тях сякаш има спешна работа. Ала после не си тръгва, само се отпуска и почва да рее поглед из посетителите. Густав наднича над отвореното списание, внимателно следи двамата. Дали ще говорят един с друг? Дали ще се опитат скришом да си предадат нещо? Но не, не... Набитото око и интуицията на стария копой подсказват, че тези двамата нямат никаква връзка. Седят всеки сам в себе си, само понякога се поглеждат крадешком, както обикновено правят непознати хора, случайно принудени да споделят някакво ограничено пространство.

Ето, накрая младият художник с дълбока въздишка се изправя, но твърде неловко. Закача масата, която се люшва, и поднадзорният Йоси е принуден да сграбчи чашата си, за да не се обърне. Хвърля към младока яростен тигров поглед. Но когато отсреща му казват плахо „извинете“, само с леко раздражение свива рамене, угасява хищните си очи и извърща лице. Младият художник припряно се изнася от кафенето, внимавайки с папката повече от обикновеното. Едва тогава от мазетата на паметта на Густав изплува името на младежа — Адолф Шикългрубер. Не, дори е смешно да се предполага, че между тези двамата може да има нещо общо...

През следваща година Густав се пенсионира, но не можа да се наслади дълго на заслужената почивка — стари стомашни болезки, на които дълго не бе обръщал внимание, го вкараха в гроба. Умирайки, той се надяваше, че мястото и времето, в които му е съдено да се

прероди за нов живот, ще бъдат по-зрелищни и по-интересни от родната, буржуазно-пристойна и неприлично скучна Виена... А напоследък си спомни още, кой знае защо, как бяха посрещнали новия век заедно с Новата 1901 година. Тогава по-младите му колеги с жар пророкуваха разцвет на науката и техниката, всеобщ подем и прогрес, който ще породи много интересно за живеене време, как пред човечеството ще се отворят нови, небивали и непомисляни хоризонти и всичко ще стане друго, съвсем различно от преди. А то какво стана? Вече си отива 1913 година и комай на всички им е повече от ясно, че в най-добрия случай науката навярно ще подsigури на хората охолно и кротко съществуване, но във всяко друго отношение ще продължи същата скука, същата рутина, същата сивота — ето какво ще царува в прехваления XX век...

Густав се раздели с живота спокойно и без съжаление.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.